

РЕЦЕНЗИЯ

От: **чл.-кор. проф. д.и.н. Иван Динев Русев;**

*Икономически университет – Варна, Българска академия на науките;
Професионално направление 2.2. История и археология, научна
специалност „Стопанска история“.*

Относно: конкурс за доцент по „Стопанска история” в Професионално
направление 3.8. Икономика, научна специалност, Област на
висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки в
УНСС

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на Катедра „Политическа икономия” при
„Общикономически факултет” на УНСС съгласно Решение на АС №
4/26.06.2024 г., публикувано в ДВ, бр. 69 от 16.08.2024 г. Участвам в състава на
научното жури по конкурса съгласно Заповед № 530/29.02.2024 г. на Заместник-
ректора по научноизследователската дейност на УНСС.

2. Информация за кандидатите в конкурса

Единствен кандидат по конкурса е д-р Християн Атанасов Атанасов. От
2017 г. до днес д-р Християн Атанасов е доцент в специалност „Архивистика и
документалистика” в Университета по библиотекознание и информационни
технологии (УниБИТ). От 2010 г. до сега Християн Атанасов е и хоноруван
преподавател по „Стопанска история” в Катедра „Политическа икономия” при

УНСС, което предполага, че той има достатъчно натрупан опит в упражняване на преподавателска дейност в университета, в който чрез настоящия конкурс кандидатства за позицията „доцент”. Междувременно кандидатът е упражнявал преподавателска дейност и в Софийския университет и е работил, а и продължава да работи, като специалист в областта на османската архивистика и документалистика (респективно и на стопанско-историческата проблематика) в Държавна агенция „Архиви“ и в Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ (НБКМ). Членството в четири престижни международни научни организации, профилирани в стопанската история, както и спечелените и реализирани научни специализации по теми също от областта на стопанската история съставляват много сериозен актив, с който д-р Християн Атанасов се явява в конкурса за „доцент” за нуждите на катедра „Политическа икономия” при УНСС.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Кандидатът в обявения конкурс за „доцент” д-р Християн Атанасов изпълнява количествените изисквания, заложи в нормативната уредба. Ето и доказателствата за това мое твърдение: вместо изискуемите в ЗРАСРБ (чл.2б) и в Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1) 400 т., кандидатът представя двойно по-голям актив – 855 т. По критериите от допълнителните изисквания на УНСС активът на Християн Атанасов е 1023 т. (вместо 320 т.), или общо по двата раздела – 1878 т. вместо 720 т., което е значително надвишаване на минималните изисквания за заемане на длъжността „доцент” в страната и в УНСС.

Кандидатът в обявения конкурс за „доцент” д-р Християн Атанасов изпълнява и качествените изисквания, заложи в нормативната уредба. Той покрива почти всички критерии, включени в картата за заемане на академичната длъжност „доцент”: редом със задължителните според Закона дисертационен

труд за ОНС „доктор” и хабилитационен труд – монография, Атанасов представя 6 статии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 13 статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране, 4 студии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, голям брой цитирания и пр.

По настоящия конкурс няма фактическо изпълнение на едно или повече от изискванията, напротив – има значително изпълнение както на количествените, така и на качествените изисквания, заложили в ЗРАСРБ и в Правилника за приложението му.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Кандидатът в обявения конкурс за „доцент” д-р Християн Атанасов има добър преподавателски опит, натрупан през последните 14 години основно в три български университета: УниБИТ, УНСС и Софийски университет „Св. Климент Охридски”. За периода от 2010 г. до днес неговият преподавателски актив възлиза на близо 5000 учебни часа, приравнени към семинарни упражнения, от които над 900 часа са по дисциплината „Стопанска история” в УНСС. Д-р Атанасов е разработил 10 учебни програми за бакалавърска и магистърска степен на обучение. Изнася лекции на чужд език в чуждестранни университети и в университети в страната. Всичко това ми дава основание да поставя висока оценка на неговия университетски преподавателски опит и да твърдя, че той ще се справи успешно, ако заеме академичната длъжност „доцент” по „Стопанска история” в УНСС.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

В обявения конкурс като единствен кандидат се явява д-р Християн Атанасов, който представя общо **35 публикации**, групирани в рубрики както

следва: хабилитационен труд (монография) – 1 бр.; публикувана книга на данъчни регистри и техен анализ – 1 бр.; учебно помагало – 1 бр.; студии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 4 бр.; статии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 11 бр.; студии и статии в научни издания, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 17 бр. По брой, обем и тематична насоченост, представените от кандидата трудове напълно съответстват на целите на конкурса.

Няколко са основните теми, по които публикациите на д-р Атанасов, представени в настоящия конкурс, правят важни научни приноси. Бих искал да открия последната негова публикация – монографичното изследване (Изд. „Фабер“, 2024 г., 252 стр.), посветено на развитието на земеделското кредитиране в Дунавския вилает, по-конкретно на създаването и дейността на „Общополезните каси“ през 60-те и 70-те години на XIX в. По всичко личи, че изследването на темата е отнело на автора немалко време, тъй като свързани с монографията са още няколко публикации, представени в конкурса, появили се в предходните години, а именно.

Темата за „Общополезните каси“ не е нова в историографията, но както точно отбелязва кандидатът, проучванията по нея са „и много, и малко“. Всъщност, като изключим приносните трудове на Ангел Даскалов и на Мария Тодорова (първият появил се преди повече от век, а вторият преди близо половин столетие), както и някои публикации на турски историци в по-ново време, тази тема все още оставаше отворена в историографията и монографичното изследване на д-р Атанасов идва на „бял свят“ в подходящ момент, за да попълни празнотата. Няма съмнение, заслуга на кандидата е **въвеждането на нов изворов материал** за тази оригинална тамзиматска институция с конкретен принос в развитието и модернизирането на селското стопанство, в частност на аграрния сектор в българските територии. Д-р

Атанасов систематизира обемната информация в множество таблици и я подлага на подробен анализ, от който е видно кога се появяват касите, какво е тяхното устройство, как се формира капиталът им, има ли злоупотреби, какви длъжности има в институцията, какво е участието на мюсюлманите и християните при тяхното заемане и пр.

Като принос на кандидата бих искал да изтъкна и **приложения от него подход в структурирането на въпросната монография** – от общото към частното. Той ситуира „общополезните каси“ на фона на тенденциите в развитието на икономиката и администрацията на Османската империя през епохата на Танзимата, т.е. представя ги в макрорамката, а след това стига и до микронивото, проследявайки историята на касата в конкретна каза (Добричката), дори в две села от казата. Подобен подход позволява да се изучи историческото явление в цялост, но и в своята конкретика.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Публикациите на кандидата правят принос в **издирването, публикуването и популяризирането на османските архивни източници** и тяхното приложение в изследването на теми от **българската и балканската стопанска история**. Д-р Атанасов не е новатор в това отношение. Като млад и коректен изследовател, той ползва опита на учени от предходните поколения и му прави чест, че не пропуска най-коректно да отбележи това. По-голямата част от учените-османисти в българската историография до момента обаче изследват проблеми от ранния османски период (XV–XVII в.) и много по-малко са тези, които въз основа на османски документални източници правят приноси по теми из възрожденската ни история. А няма никакво съмнение – и за XVIII, и за XIX в. османската документация продължава да е от първостепенно значение при изучаването на регионалната, стопанската, социалната, политическата и пр. история на Балканите, в частност на общностите, населявали османските балкански провинции.

Основната част от публикациите на кандидата са посветени и правят конкретни приноси по **проблеми на стопанско-историческата история на Българското възраждане и на историята на Османската империя**, изследвани отново на базата на османотурски исторически извори (архивни материали и статистически годишници) и на периодичния печат от епохата: кредитните институции по българските земи през XVIII–XIX в.; стопанско-исторически „прочит” на 70-те години на XIX в. в османската история (османският дълг преди фалита от средата на десетилетието, стопанската криза от 1875 г., икономически анализ на османската конституция от 1876 г.); нормираните цени в София, Видин и Русе (от средата на XVII до началото на XIX в.); демографски и стопански облик и имуществени тенденции сред градското население в Русе, София, Видин и Казанлък (XVIII – XIX в.); българите в Лозенград и тяхното недвижимо културно наследство; анализ на основни видове османски документи и на българския възрожденски печат като източници на стопанско-историческа информация; сирашките каси; Българската екзархия и пр.

Публикациите на д-р Атанасов вече предизвикват интереса на научната общност и това е видно от факта, че те са обект на множество цитирания. Кандидатът е отбелязал **18 цитирания** на свои публикации в реферирани и индексирани научни издания, но от лични впечатления, като главен редактор на няколко научни периодични издания, искам да потвърдя, че български и чужди историци добре познават и ползват неговите трудове. Всичко това ми даде убедително основание, в качеството ми на главен редактор на сп. „История” (реферирано и индексирано научно издание в световноизвестната база данни Web of science, Q3) да покана през 2024 г. д-р Християн Атанасов да стане член на нашата редакционна колегия. Д-р Атанасов вече трупа ценен опит и в сферата на научното редактиране, който ще му бъде полезен (убеден съм!) в бъдещите му ангажименти като доцент на УНСС.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към кандидата в конкурса д-р Християн Атанасов, но имам препоръка. Очаквам той да подготви и успешно да защити дисертационен труд за „доктор на науките“. Неговите интереси в областта на финансовата история дават надежди това да се случи в обозримо бъдеще.

8. Заключение

Документите и материалите, предоставени от д-р Християн Атанасов, **отговарят на всички изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния правилник на УНСС.

Кандидатът в конкурса е предоставил **достатъчен брой научни трудове**, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В публикациите на кандидата има оригинални приноси, които са получили признание сред научната колегия. Тяхната тематика напълно съответства на областта и професионалното направление, в които е обявен конкурсът и главно на конкретната специалност: „Стопанска история“.

Преподавателската квалификация на д-р Християн Атанасов е несъмнена и покрива изискванията, заложи в конкурса.

Въз основа на изложените тук мотиви предлагам **д-р Християн Атанасов Атанасов**, единствен кандидат в конкурса, да бъде назначен на академичната длъжност **„ДОЦЕНТ“** в Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Стопанска история“, за нуждите на Катедра „Политическа икономика“ при „Общикономически факултет“ на УНСС.

10.12.2024 г. / Варна – София

Подпис:

EVALUATION REVIEW

by: **PROF. IVAN DINEV RUSEV, DSc,**
Corresponding Member of Bulgarian Academy of Sciences
Professor in Professional Field 2.2. “History and archaeology”,
Speciality “Economic history”

About: Selection Procedure for the academic position of
Associate Professor of “Economic history” in Professional Field
3.8. “Economics”, Scientific Area “Social, Economic, and Law
Sciences” at the University of National and World Economy.

1. Information about the Competition

The procedure is announced for the needs of the Department of Political Economy, Faculty of General Economy of UNWE – Sofia according to the Decision of the Academic Council No. 4/26.06.2024, promulgated in the State Gazette No. 69 of 16.08.2024. I participate in the composition of the scientific jury for this procedure according to Order No. 530/29.02.2024 of the Vice-Rector for Research at UNWE.

2. Brief information about the candidates

The only participant in the procedure is Dr. Hristiyan Atanasov Atanasov. Since 2017, Dr. Hristiyan Atanasov has been an Associate Professor in Archival and Documentary Studies at the University of Library and Information Science (UniBIT). Since 2010 until now, Hristiyan Atanasov has also been a lecturer in Economic History at the Department of Political Economy at the UNWE, which implies that he has sufficient experience in teaching at the university where he

is applying for the position of Associate Professor through the current procedure. In the meantime, the candidate has also been a lecturer at Sofia University and has worked, and continues to work, as a specialist in the field of Ottoman archival and documentary studies (respectively, and economic-historical issues) at the State Agency “Archives” and at the National Library “St. Cyril and Methodius” (NBCM). Membership in four prestigious international scientific organizations, profiled in economic history, as well as the won and realized scientific specializations on topics also in the field of economic history constitute a very serious asset, with which Dr. Hristiyan Atanasov appeared in the procedure for “Associate Professor” for the needs of the Department of Political Economy at the UNWE.

3. Fulfilment of the requirements for the academic position

The participant in the announced procedure for “Associate Professor” Dr. Hristiyan Atanasov fulfils the quantitative requirements set in the regulations. Here is the evidence for my claim: instead of the 400 items required by the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act (Art. 2b), and its Regulations for its implementation (Art. 1a, para. 1), the candidate presents twice as many assets – 855 points. According to the criteria of the additional requirements of the UNWE, Hristiyan Atanasov’s asset is 1023 points (instead of 320 points), or a total of both sections – 1878 points instead of 720 points, which is significantly exceeding the minimum requirements for holding the position of Associate Professor in the country and at the UNWE.

The candidate in the announced competition for “Associate Professor” Dr. Hristiyan Atanasov fulfils the qualitative requirements set in the regulations. He meets almost all the criteria included in the card for the academic position of “Associate Professor”: Alongside with the dissertation required by the Law for

the PhD and the habilitation thesis – monograph, Atanasov presents 6 articles in scientific journals, refereed and indexed in world-known databases of scientific information, 13 articles published in non-refereed journals with scientific peer review, 4 studies in scientific journals, refereed and indexed in world-known databases of scientific information, a large number of citations, etc.

In the present procedure, there has been no actual non-fulfilment of one or more of the requirements; on the contrary, there has been significant overfulfilment of both the quantitative and the qualitative requirements laid down in the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act and its Regulations for its implementation.

4. Evaluation of teaching and learning activities

The candidate in the announced competition for “Associate Professor” Dr. Hristiyan Atanasov has a good teaching experience, accumulated over the last 14 years mainly in three Bulgarian universities: the University of Library and Information Science (UniBIT), the UNWE, and the Sofia University “St. Kliment Ohridski”. For the period from 2010 until today his teaching asset amounts to nearly 5000 teaching hours, equated to seminar exercises, of which over 900 hours are in the discipline “Economic History” at UNWE. Dr. Atanasov has developed 10 curricula for undergraduate and graduate studies. He lectures in foreign languages at foreign universities and at universities in the country. All this gives me a reason to highly appreciate his university teaching experience and to claim that he will do well if he takes the academic position of Associate Professor in Economic History at the UNWE.

5. General description of the presented scientific works

In the announced procedure, Dr. Hristiyan Atanasov appeared as the only candidate, who presented a total of **35 publications**, grouped under the following headings: habilitation thesis (monograph) – 1; published book on tax registers and their analysis – 1; teaching aid-book – 1; studies in scientific publications, refereed and indexed in world-renowned databases with scientific information – 4; articles in scientific journals, refereed and indexed in world-known databases with scientific information – 11; studies and articles in scientific journals, published in non-refereed journals with scientific peer review – 17. In terms of number, volume and thematic focus, the works submitted by the candidate fully correspond to the objectives of the procedure. There are several main themes on which Dr. Atanasov's publications, presented in this procedure, make important scientific contributions. I would like to single out his latest publication – the monographic study (Faber Publishing House, 2024, 252 pp.), devoted to the development of agricultural lending in the Danube Vilayet, in particular to the establishment and activity of the “General Beneficial Treasuries” in the 1860s and 1870s. It is evident that the research of the topic took the author quite a bit of time, as related to the monograph are several other publications submitted to the procedure that appeared in the previous years, namely.

The topic of the “Commonwealth treasuries” is not new in historiography, but as the candidate accurately notes, research on it is “both many and few”. In fact, apart from the contributory works of Angel Daskalov and Maria Todorova (the former appearing more than a century ago, the latter nearly half a century ago), as well as some publications by Turkish historians in more recent times, this topic still remained open in the historiography, and Dr. Atanasov's monographic study comes to light at an opportune moment to fill the void. There is no doubt that the candidate is to be credited with the introduction of new source material

for this original Tanzimat institution with a specific contribution to the development and modernization of agriculture, in particular the agricultural sector in the Bulgarian territories. Dr. Atanasov systematizes the voluminous information in numerous tables and subjects it to a detailed analysis, from which it is evident when the “Commonwealth treasuries” appeared, what their structure was, how their capital was formed, whether there were abuses, what positions were held in the institution, what was the participation of Muslims and Christians in their occupation, etc.

As a contribution of the candidate, I would like to point out the approach he used in structuring the monograph in question – from the general to the particular. He situates the “Commonwealth treasuries” against the background of the trends in the development of the economy and administration of the Ottoman Empire during the Tanzimat era, i.e., he presents them in the macro frame, and then goes to the micro level, tracing the history of the treasury in a specific kaza (the Dobrich kaza), even in two villages of the kaza. Such an approach makes it possible to study the historical phenomenon in its entirety, but also in its concreteness.

6. Synthesized assessment of the main scientific and applied contributions

The candidate’s publications contribute to the research, publication and popularization of Ottoman archival sources and their application in the study of topics in Bulgarian and Balkan economic history. Dr. Atanasov is not an innovator in this respect. As a young and loyal researcher, he draws on the experience of scholars of previous generations, and it is to his credit that he does not fail to note this most correctly. The majority of Ottoman scholars in Bulgarian historiography to date, however, have studied problems of the early Ottoman period (15th – 17th centuries) and far fewer have made contributions on

the basis of Ottoman documentary sources on topics in Bulgarian National Revival history. And there is no doubt – for both the 18th and 19th centuries Ottoman documentation continues to be of paramount importance in the study of the regional, economic, social, political, etc. history of the Balkans, in particular of the communities that inhabited the Ottoman Balkan provinces. The main part of the candidate's publications are devoted to and make concrete contributions to the problems of the economic-historical history of the Bulgarian national Revival and the history of the Ottoman Empire, studied again on the basis of Ottoman-Turkish historical sources (archival materials and statistical yearbooks) and the periodical press of the era: the credit institutions in the Bulgarian lands in the 18th – 19th centuries; economic-historical "reading" of the 1870s in Ottoman history (Ottoman debt before the bankruptcy of the middle of the decade, the economic crisis of 1875, economic analysis of the Ottoman constitution of 1876); normalized prices in Sofia, Vidin and Ruse (from the middle of the seventeenth to the beginning of the nineteenth century); demographic and economic outlook and property trends among the urban population in Ruse, Sofia, Vidin and Kazanlak (eighteenth-nineteenth century); the Bulgarians in Lozengrad and their immovable cultural heritage; analysis of the main types of Ottoman documents and the Bulgarian Revival press as sources of economic and historical information; the orphan coffers; the Bulgarian Exarchate, etc.

Dr. Atanasov's publications have already aroused the interest of the scientific community and this is evident from the fact that they are the subject of numerous citations. The candidate has noted 18 citations of his publications in refereed and indexed scientific journals, but from personal impressions, as editor-in-chief of several learned periodicals, I want to confirm that Bulgarian and foreign historians know and use his works well. All this has given me a

convincing reason, in my capacity as editor-in-chief of the journal “Istoriya-History” (a refereed and indexed scientific journal in the world-famous database Web of science, Q3) to invite in 2024 Dr. Hristiyan Atanasov to become a member of our editorial board. Dr. Atanasov is already gaining valuable experience in the field of scientific editing, which will be useful (I am convinced!) in his future engagements as an associate professor of the UNWE.

7. Main critical remarks and recommendations

I have no critical remarks to the candidate in the procedure Dr. Hristiyan Atanasov, but I have a recommendation. I expect him to prepare and successfully defend a dissertation for a Doctor of Science. His interests in the field of financial history give me hope that this will happen in the foreseeable future.

8. Conclusion

The documents and materials provided by Dr. Dr. Hristiyan Atanasov Atanasov **meet all the requirements** of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Regulations for its implementation, and the relevant regulations of the UNWE.

The candidate in the competition has provided enough scientific works published after the materials used in the defence of the educational and scientific degree of Doctor. The candidate’s publications contain original contributions that have received the recognition of the scientific community. Their subject fully corresponds to the field and professional direction in which the competition was announced and mainly to the specialization of “Economic history”.

The teaching qualification of Dr. Hristiyan Atanasov is undoubted and meets the requirements set in the competition.

Based on the reasons presented herein, I propose that **Dr. Hristiyan Atanasov Atanasov**, the only candidate in the procedure, be appointed to the academic position of **ASSOCIATE PROFESSOR** of “Economic history” in Professional Field 3.8. “Economics”, Scientific Area “Social, Economic, and Law Sciences” at the University of National and World Economy (UNWE).

10.12.2024 / Varna – Sofia

Signature:

.....

(Prof. Ivan Rusev, DSc.,
Corresponding Member of Bulgarian
Academy of Sciences)